

**BATI KARADENİZ
KALKINMA AJANSI**
West Black Sea Development Agency

**TR81 DÜZEY 2
BATI KARADENİZ BÖLGESİ
(ZONGULDAK-KARABÜK-BARTIN)**

TR81 BÖLGESİ İHRACAT BÜLTENİ
- 2011 YILI (ÇEYREKLER İTİBARIYLA)
- DEMİR-ÇELİK ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

OCAK-2012

Türkiye'nin Cumhuriyet Tarihi rekorunu kırdığı ve ihracatını 133.301.459.480 ABD Doları'na ulaştırdığı 2011 yılında TR81 Bölgesi İllerinden Karabük ve Bartın İlleri de kendi rekorlarını kırdı. Karabük İli 197.626.545 ABD Doları, Bartın İli de 21.482.619 ABD Doları seviyesindeki ihracat performanslarıyla kendi rekorlarını kırdılar. Zonguldak İli ise 400 Milyon ABD Doları seviyesindeki performansına rağmen 2008 değerlerinin altında kaldı.

TR81 Düzey 2 Bölgesinin son 5 yıla ait ihracat durumu incelendiğinde 2011 yılında 600 milyon ABD Doları'nın üzerindeki hacmiyle tarihinin en iyi performansını sergilediği görülmektedir. Rekorlarını kırdığı 2011 yılında TR81 Bölgesi 2010 yılına oranla %48,25 artış ile başarılı yükselişini sürdürmüştür.

Tablo-1 TR81 Bölgesi'nin 2007-2011 Yılları Çeyrek İtibariyle İhracat Durumu (USD)

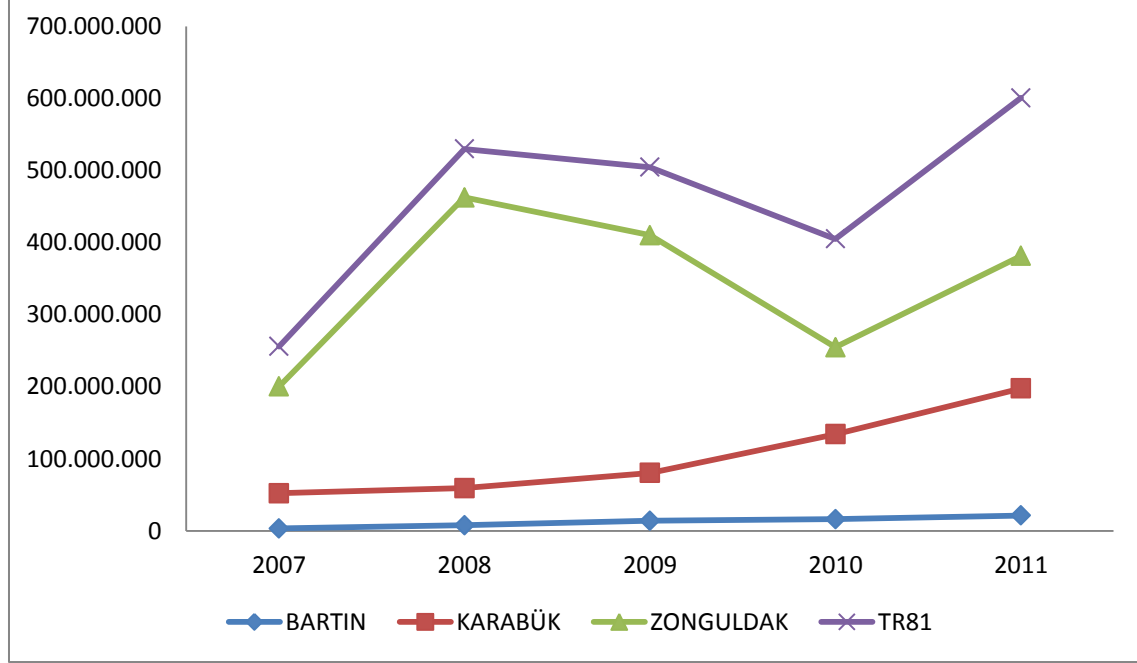
ŞEHİR	Çey-1	Çey-2	Çey-3	Çey-4	TOPLAM	BÖL. PAYI	ÜLKE PAYI
2011 YILI							
BARTIN	4.024.083	4.519.854	6.215.014	6.723.667	21.482.619	4%	0,02%
KARABÜK	46.762.789	70.317.171	43.077.836	37.415.788	197.573.584	33%	0,15%
ZONGUL.	83.319.919	114.078.146	113.250.487	70.900.965	381.549.516	64%	0,29%
TR81 BÖL.	134.106.791	188.915.171	162.543.337	115.040.420	600.605.719	100%	0,45%
TÜRKİYE	31.381.043.614	34.189.619.688	33.148.019.970	34.582.776.208	133.301.459.480		100%
2010 YILI							
BARTIN	4.044.897	3.840.400	4.166.121	4.184.159	16.235.577	4%	0,01%
KARABÜK	34.899.214	32.656.980	34.436.224	32.092.900	134.085.318	33%	0,12%
ZONGUL.	43.005.686	46.230.397	70.349.106	95.214.832	254.800.021	63%	0,23%
TR81 BÖL.	81.949.798	82.727.777	108.951.451	131.491.891	405.120.916	100%	0,36%
TÜRKİYE	25.601.157.949	27.693.442.679	27.119.196.347	31.725.585.635	112.139.382.610		100%
2009 YILI							
BARTIN	927.641	4.159.115	3.236.208	5.769.495	14.092.459	3%	0,01%
KARABÜK	18.043.113	12.140.890	21.063.807	29.130.527	80.378.337	16%	0,08%
ZONGUL.	134.058.937	117.227.942	70.718.072	88.120.895	410.125.845	81%	0,42%
TR81 BÖL.	153.029.691	133.527.947	95.018.087	123.020.916	504.596.641	100%	0,52%
TÜRKİYE	20.991.477.180	22.893.342.428	24.947.268.064	28.242.585.791	97.074.673.464		100%
2008 YILI							
BARTIN	1.568.578	2.712.049	2.264.416	1.282.691	7.827.735	1%	0,01%
KARABÜK	12.590.909	10.164.483	19.404.066	17.267.088	59.426.547	11%	0,05%
ZONGUL.	90.211.635	99.213.424	172.224.398	100.941.471	462.590.927	87%	0,36%
TR81 BÖL.	104.371.121	112.089.956	193.892.881	119.491.250	529.845.209	100%	0,42%
TÜRKİYE	31.327.127.249	35.687.431.120	35.198.633.801	25.285.635.965	127.498.828.135		100%
2007 YILI							
BARTIN	631.137	759.104	692.302	1.385.875	3.468.418	1%	0,00%
KARABÜK	9.949.684	13.846.949	16.213.573	12.197.571	52.207.777	20%	0,05%
ZONGUL.	38.364.900	42.116.704	63.996.258	55.776.300	200.254.162	78%	0,19%
TR81 BÖL.	48.945.720	56.722.757	80.902.133	69.359.746	255.930.357	100%	0,24%
TÜRKİYE	23.070.966.517	26.269.869.765	26.329.904.029	30.254.746.149	105.925.486.460		100%

Kaynak: TİM, İhracat Rakamları (2007-2011)

Bölge ihracatını incelediğimizde söz sahibi il olarak yıllardır ön planda olan Zonguldak İlının %64 civarındaki katkısıyla yine ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bölge ihracatının son beş yıla ait tutarlarından oluşan grafikler incelendiğinde de Zonguldak İlının bölge ihracatına yön veren il olduğu net olarak görülmektedir.

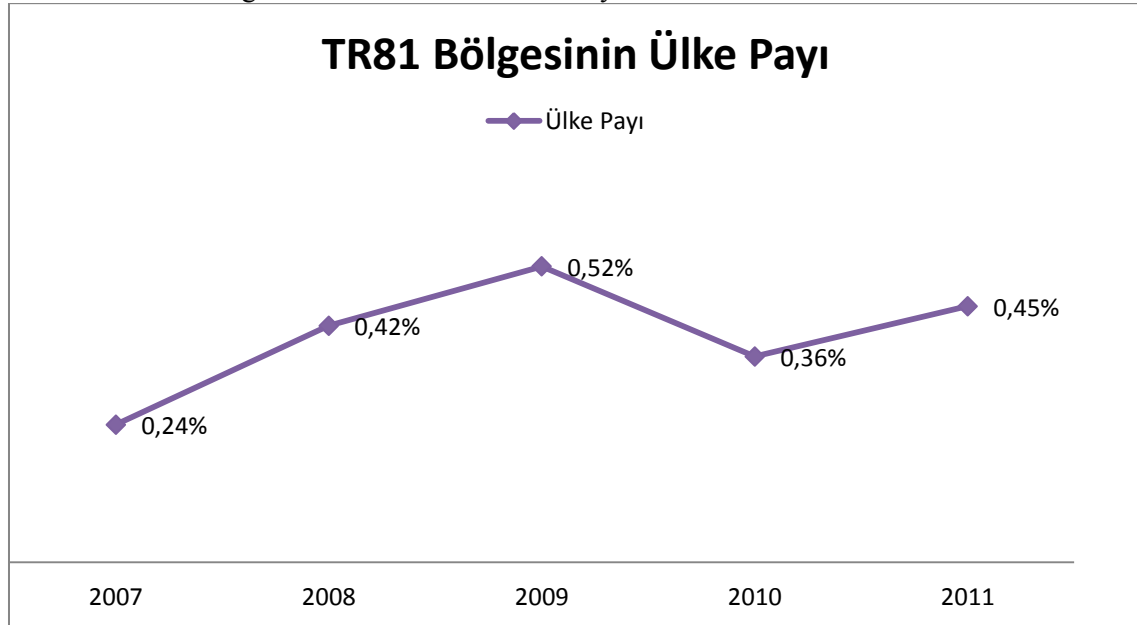
Diğer taraftan Karabük İli %10-%20 arasında giden bölge ihracat payını son yıllarda %30'un üzerine çıkarmayı başarmış ve bölge ihracatının yükselen yıldızı konumuna gelmiştir.

Grafik-1 TR81 Bölgesi İhracatı ve İllerin İhracat Performansı (USD)

TR81 Bölgesinin son beş yıla ait verileri itibariyle, ülke payının en yüksek olduğu dönemin 2009 yılı olduğu görülmektedir. 2011 yılında bölge ihracatında rekor kırılmasına rağmen ülke ihracatındaki bölge payı yine de %0,45 seviyelerinde kalmıştır.

Grafik-2 TR81 Bölgesi'nin Ülke İhracatındaki Payı

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ

Bölge illerinin içinde **Demir-Çelik Ürünleri Sektörü** çok önemli bir yere sahiptir. Zira toplam 438.895.552 ABD Doları tutarı ve %73,1'lik payı ile bölge ihracatını adeta tek başına sırtlamıştır.

Demir-Çelik Ürünleri Sektörünün ülkemizdeki durumu incelendiğinde 2011 yılında toplam 76 ilimizden bu kategoride 15.353.615.447 ABD Doları tutarında ihracat yapıldığı ve bu sektörün ülke ihracatının %11,5'i oluşturduğu görülmektedir.

Ülkemizden 2011 yılında 178 ülkeye Demir-Çelik Ürünleri ihracatı yapılmıştır. Bu ülkeler için 1.316.784.086 ABD Doları ile komşumuz Irak %9'luk payı ile ilk sıra yer almaktadır. Listede yer alan ülkenin toplamı sektör ihracatının %49'unu oluşturmaktadır.

Tablo-2 2011 Yılı Demir-Çelik Ürünleri İhracatı Yapılan İlk 10 Ülke

SIRA NO	ULKE	TOPLAM	PAYI
1	IRAK	1.316.784.086	9%
2	BIRLESIK ARAP EMIRLI	1.015.233.934	7%
3	İTALYA	889.504.276	6%
4	SUUDI ARABISTAN	847.113.301	6%
5	BİRLEŞİK DEVLETLER	755.949.285	5%
6	MISIR	711.565.569	5%
7	İRAN (İSLAM CUM.)	552.581.994	4%
8	ISRAİL	529.411.034	3%
9	ALMANYA	443.492.616	3%
10	SINGAPUR	415.462.890	3%

Kaynak: TİM, Sektör Bazında Ülke Rakamları(2011)

Bölgemiz ise sektörün toplamda %3'lük kısmını oluşturmaktadır. 2011 yılında Demir-Çelik Ürünleri Sektöründe ihracat yapan illerin tutarlara göre sıralamasında Zonguldak İlimiz 9. Karabük İlimiz 12. Bartın ise 68. sıra yer almaktadır.

Tablo-3 2011 Yılı Demir-Çelik Sektörü İhracat Sıralaması

Sıra No	İl	Toplam (\$)
1	İSTANBUL	8.727.467.387
2	İZMİR	1.000.108.821
3	HATAY	965.535.444
4	ANKARA	910.643.891
5	BURSA	812.306.638
6	ŞIRNAK	464.386.358
7	DENİZLİ	372.364.997
8	KOCAELİ	343.839.080
9	ZONGULDAK	286.489.212
10	GAZİANTEP	245.717.596
11	MARDİN	212.671.887
12	KARABÜK	187.674.843
13	KAYSERİ	141.545.284

Kaynak: TİM, İller Bazında Sektör Rakamları(2011)

Son 5 yıllık süreç incelendiğinde Demir-Çelik Ürünleri Sektörünün ülke payının %11-%12 arasında olduğu görülmektedir. 2023 yılında 500 Milyar ABD Doları hedefine ulaşması için sektörlerin de paralel büyümesi öngörülmektedir. Nitekim TİM'in "2023 Türkiye İhracat Stratejisi" adlı çalışmasında Demir-Çelik Sektörünün ülke hedefine paralel gideceği ve 55 Milyar ABD Doları seviyesine çıkacağı öngörülmektedir.

Yine alt gruplara bakıldığında 2023 hedefinde;

Uzun Mamuller	: 23,6 Milyar ABD Doları,
Yassı Mamuller	: 15,7 Milyar ABD Doları,
Yarı Mamuller	: 3,9 Milyar ABD Doları,
Boru	: 7,9 Milyar ABD Doları,
İnşaat Aksamı	: 3,9 Milyar ABD Doları olarak öngörülmektedir.

Süreç içerisinde sektörle ilgili olarak 2013'te hedef 17,5 Milyar ABD Doları ve 2018 için 32,3 Milyar ABD Doları belirlenmiştir. Bu zaman diliminde dünyadaki sektör payı %2,75 civarında bulunan Türkiye, bu payını 2023'e kadar %4'lerin üzerine çıkarmayı da hedeflemektedir.

TR81 Bölgesi illerine baktığımızda Zonguldak İlinin ülkemizde Demir-Çelik sektörü konusunda söz sahibi bir il olduğu görülmektedir. Her ne kadar ülke payı %2-%3 arasında olsa da il sıralamasında her zaman ilk 10 yer aldığı görülmektedir.

Karabük İli ise son yıllarda bu sektörde daha fazla ön plana çıkmaya başlamıştır. 2007 yıllarında 8 milyon ABD Doları seviyesinde bulunan ihracat tutarını 22 kat artırarak 2011 yılı itibariye 187 Milyon ABD Doları seviyesine çıkarmayı başarmıştır. Böylece iller sıralamasında 22. Sıradan 12. Sıraya kadar ilerlemiştir.

Bartın İli ise bu sektörde oldukça gerilerde bulunmaktadır.

Tablo-4 Demir-Çelik Sektörünün TR81 Bölgesinde Durumu

DEMİR-ÇELİK SEKTÖRÜ						
		BARTIN	KARABÜK	ZONGULDAK	TR81 BÖL.	TÜRKİYE
2011	TUTAR (\$)	54.339	187.674.843	286.489.212	474.218.394	15.353.615.448
	ÜLKE PAYI	0%	1%	2%	3%	12%
	İL SIRASI	68	12	9	-	-
2010	TUTAR (\$)	23.657	125.428.361	161.104.118	286.556.136	12.291.895.946
	ÜLKE PAYI	0%	1%	1%	2%	11%
	İL SIRASI	62	12	10	-	-
2009	TUTAR (\$)	11.814	53.302.054	350.649.174	403.963.041	11.030.486.227
	ÜLKE PAYI	0%	0%	3%	4%	11%
	İL SIRASI	68	16	5	-	-
2008	TUTAR (\$)	4.890	19.502.664	374.116.419	393.623.973	19.398.934.796
	ÜLKE PAYI	0%	0%	2%	2%	15%
	İL SIRASI	68	21	7	-	-
2007	TUTAR (\$)	1.417	8.267.140	152.174.147	160.442.703	11.389.128.578
	ÜLKE PAYI	0%	0%	1%	1%	11%
	İL SIRASI	74	22	8	-	-

Kaynak: TİM, İller Bazında Sektör Rakamları(2007-2011)

BÖLGE İLLERİNİN İHRACAT PERFORMANSI

Bartın İli

Bartın İli 2011 yılında ihracat rekoru kırmış ve 21 Milyon ABD Doları'nın üzerinde bir performans sergilemiştir. 2010 yılına göre ihracatını %32 arttıran ilin özellikle üçüncü ve dördüncü çeyrekte ihracat performansını başarılı şekilde geliştirdiği görülmektedir. Bu gelişmelere rağmen Bartın İli 2011 yılında 81 il içerisinde ihracat tutarına göre iller sıralamasında 68. sırada yer almıştır.

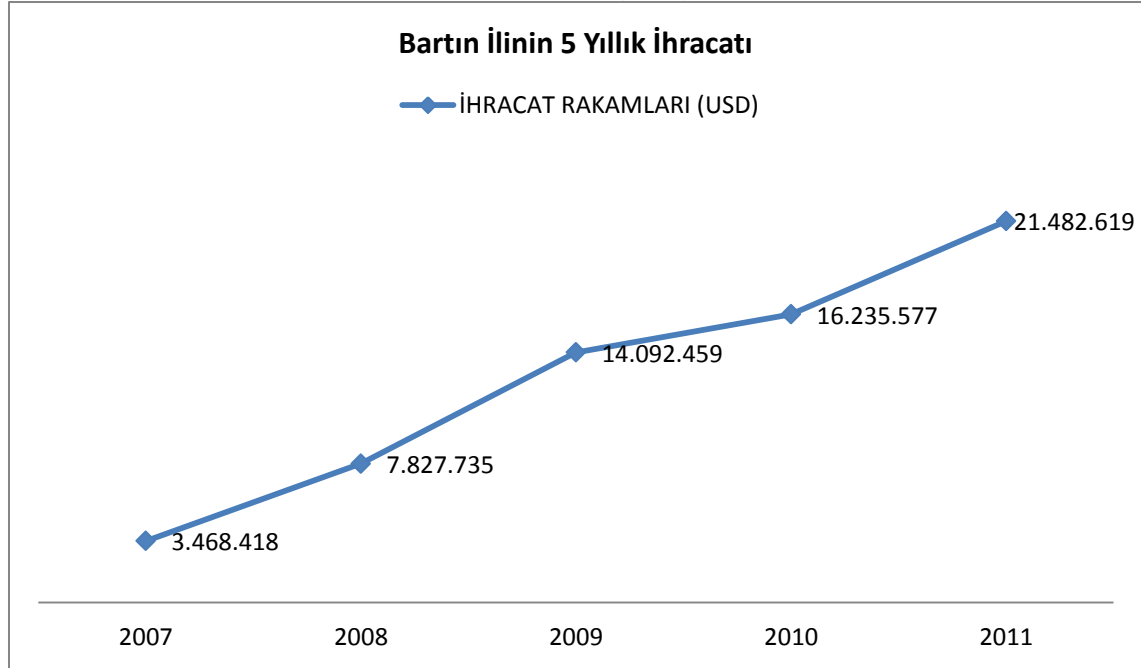
Tablo-5 Bartın İlinin 5 Yıllık İhracat Durumu

İHRACAT RAKAMLARI (USD)					
YILLAR	Çey-1	Çey-2	Çey-3	Çey-4	TOPLAM
2011	4.024.083	4.519.854	6.215.014	6.723.667	21.482.619
2010	4.044.897	3.840.400	4.166.121	4.184.159	16.235.577
2009	927.641	4.159.115	3.236.208	5.769.495	14.092.459
2008	1.568.578	2.712.049	2.264.416	1.282.691	7.827.735
2007	631.137	759.104	692.302	1.385.875	3.468.418

Kaynak: TİM, İller Bazında İhracat Rakamları(2007-2011)

Bartın İlinin ihracatında yaşanan yükseliş trendi hızlanarak 2011 yılında da devam etmiştir.

Grafik-3 Bartın İlinin 5 Yıllık İhracat Performansı (USD)

İlin ihracatında ön plana çıkan sektör %60'lık payı ile hazır giyim ve konfeksiyon sektörüdür. Bu sektörü %12'lik payı ile Demir ve Demir dışı metaller takip etmiştir. Tablodaki 5 sektörün toplamı ilin ihracatının %97'sini oluşturmaktadır.

Tablo-6 Bartın İli 2011 Yılı İlk 5 Sektör

2011 YILI İLK 5 SEKTÖR		
SEKTÖRLER	TOPLAM	İL PAYI
Hazır giyim ve Konfeksiyon	12.903.321	60%
Demir ve Demir Dışı Metaller	2.516.189	12%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	2.190.466	10%
Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri	2.169.244	10%
Çimento ve Toprak Ürünleri	989.629	5%

Kaynak: TİM, İller Bazında Sektör Rakamları

Türkiye İhracatçı Meclisi tarafından açıklanan verilere göre Bartın İlinden 29 farklı ülkeye ihracat yapılmıştır. İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde Almanya'nın 16.046.145 ABD Doları ve %75'lik payı ile ilin ihracatında çok önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Tablodaki ilk beş ülkenin toplamı ilin ihracatının %92'sini oluşturmaktadır. Almanya haricindeki ülkelerin Türkiye'nin doğusunda kalan ülkeler olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo-7 Bartın İlinden İhracat Yapılan İlk 5 Ülke (USD)

S.N.	ÜLKE ADI	TOPLAM	İL PAYI
1	ALMANYA	16.046.145	75%
2	TÜRKMENİSTAN	1.241.513	6%
3	GÜRCİSTAN	984.637	5%
4	AZERBAYCAN-NAHÇIVAN	783.726	4%
5	IRAK	684.836	3%

Kaynak: TİM, İller Bazında Ülke Rakamları

Karabük İli

Karabük İli 2011 yılında ihracat performansını 2010 yılına oranla %47'den fazla arttırmış ve 197.626.545 ABD Doları seviyesine çıkartarak kendi rekorunu kırmıştır. Böylece bölgenin ihracatta adeta yükselen yıldızı olmuştur. Karabük İli 2011 yılında 81 il içerisinde ihracat tutarına göre 34. sırada yer almıştır.

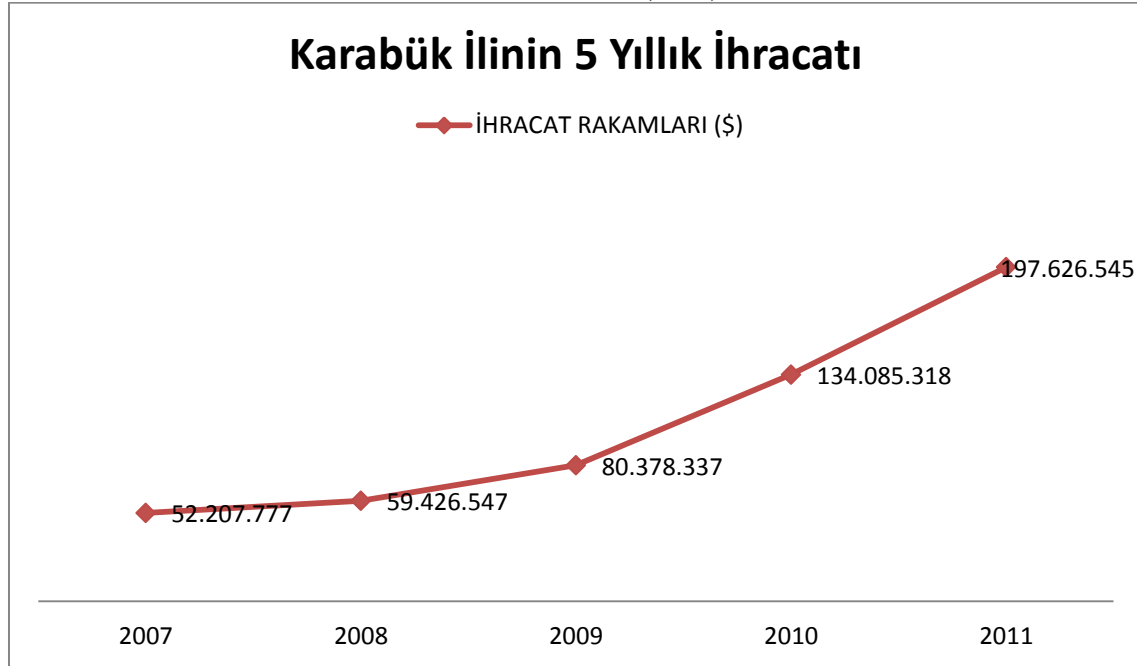
Tablo-8 Karabük İlinin 5 Yıllık İhracat Durumu

İHRACAT RAKAMLARI (USD)					
YILLAR	Çey-1	Çey-2	Çey-3	Çey-4	TOPLAM
2011	46.762.789	70.317.171	43.130.797	37.415.788	197.626.545
2010	34.899.214	32.656.980	34.436.224	32.092.900	134.085.318
2009	18.043.113	12.140.890	21.063.807	29.130.527	80.378.337
2008	12.590.909	10.164.483	19.404.066	17.267.088	59.426.547
2007	9.949.684	13.846.949	16.213.573	12.197.571	52.207.777

Kaynak: TİM, İller Bazında İhracat Rakamları(2007-2011)

İhracatına son yıllarda büyük bir ivme kazandıran Karabük İlinin başarılı performansı aşağıdaki grafikte daha açık şekilde görülmektedir.

Grafik-4 Karabük İlinin 5 Yıllık İhracat Performansı (USD)

İlin ihracatta ön plana çıkan sektörü %95'lik payı ile Demir Çelik Ürünleri Sektörüdür. Bu sektör ilin ihracatını adeta tek başına sırtlanmaktadır. Bu sektörü %2'lik payı ile Hazırgiyim ve Konfeksiyon sektörü takip etmiştir. Tablodaki beş sektörün toplamı ilin ihracatının %99,3'ünü oluşturmaktadır.

Tablo-9 Karabük İli 2011 Yılı İlk 5 Sektör (USD)

2011 YILI İLK 5 SEKTÖR		
SEKTÖRLER	TOPLAM	İL PAYI
Demir Çelik ürünleri	152.352.000	95%
Hazır giyim ve Konfeksiyon	3.776.000	2%
Makine ve Aksamları	1.491.000	1%
Demir ve Demir Dışı Metaller	761.000	0,48%
Deri ve Deri Mamulleri	602.000	0,38%

Kaynak: TİM, İller Bazında Sektör Rakamları

Karabük İlinden 2011 yılında 107 farklı ülkeye ihracat yapıldığı görülmektedir. FAS, kırk beş milyon ABD Doları'na yakın hacmi ve %23'ü geçen payı ile Karabük İlının ihracatında en önemli yere sahip olan ülke konumundadır. FAS'ı %15'lik payı ile İran, %12'lik payı ile Suriye takip etmiştir. İki komşuyla yapılan ihracat toplamı ilin ihracatının %27'sini teşkil etmekte ve Karabük için önem arz etmektedir. Tabloda yer alan ilk beş ülkenin toplamı, ilin ihracatının %57'lik kısmını oluşturmaktadır.

Tablo-10 Karabük İlinden İhracat Yapılan İlk 5 Ülke (USD)

S.N.	ÜLKE ADI	TOPLAM	İL PAYI
1	FAS	44.868.734	23%
2	İRAN (İSLAM CUM.)	29.347.416	15%
3	SURİYE	23.125.981	12%
4	BREZİLYA	7.974.220	4%
5	YEMEN	7.013.560	4%

Kaynak: TİM, İller Bazında Ülke Rakamları

Zonguldak İli

Zonguldak İli 2011 yılında 2010 yılına göre daha iyi bir performans sergilemesine rağmen ülke ve bölge ihracatının rekor kırdığı bir dönemde beklenen artışı yakalayamamıştır. Zonguldak İli 2010 yılına göre ihracatını %49'nin üzerinde artırmıştır ama 2008 yılındaki 462.590.927 ABD Doları ve 2009 yılındaki 410.125.845 ABD Doları seviyesindeki performanslarının altında kalmıştır. Zonguldak İli 2011 yılında 81 il içerisinde ihracat tutarına göre 26. sırada yer almıştır.

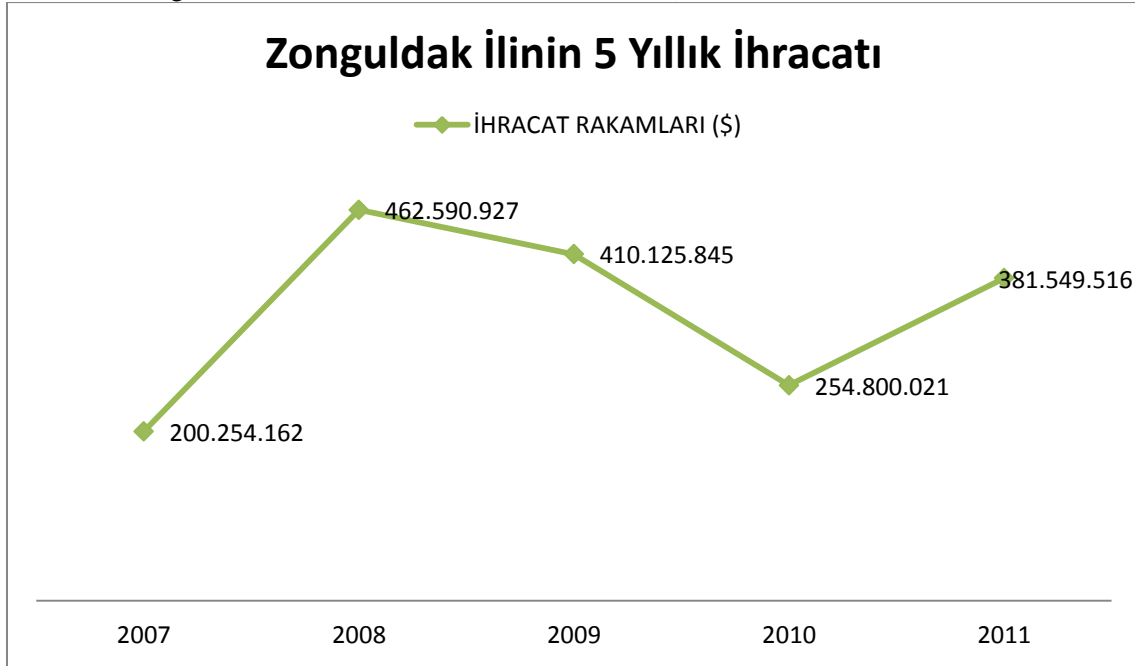
Tablo-11 Zonguldak İlinin 5 Yıllık İhracat Durumu

İHRACAT RAKAMLARI (USD)					
YILLAR	Çey-1	Çey-2	Çey-3	Çey-4	TOPLAM
2011	83.319.919	114.078.146	113.250.487	70.900.965	381.549.516
2010	43.005.686	46.230.397	70.349.106	95.214.832	254.800.021
2009	134.058.937	117.227.942	70.718.072	88.120.895	410.125.845
2008	90.211.635	99.213.424	172.224.398	100.941.471	462.590.927
2007	38.364.900	42.116.704	63.996.258	55.776.300	200.254.162

Kaynak: TİM, İller Bazında İhracat Rakamları(2007-2011)

Zonguldak İli her ne kadar rekor kırdığı değerlere ulaşamamış olsa da 400 Milyon ABD Doları'na yakın performansı ile 2008 yılından bu yana devam eden düşüş trendine son vermiş gibi görünüyor.

Grafik-5 Zonguldak İlinin 5 Yıllık İhracat Performansı (USD)

İlin ihracatında en büyük paya sahip olan sektör 286.489.212 ABD Doları tutarı ve yaklaşık %75'lik payı ile Demir Çelik Ürünleri sektörüdür. Bu sektörün Zonguldak'taki toplam tutarı Karabük ve Bartın İllerinin ihracat toplamlarından bile fazladır. Bu sektörü %10'luk payı ile Çimento ve Toprak Ürünleri Sektörü takip etmiştir. İlk beş sektörün toplamı, ilin ihracatının %96'sını oluşturmaktadır.

Tablo-12 Zonguldak İli 2011 Yılı İlk 5 Sektör (USD)

2011 YILI İLK 5 SEKTÖR		
SEKTÖRLER	TOPLAM	İL PAYI
Demir Çelik ürünleri	286.489.212	75%
Çimento ve Toprak Ürünleri	37.249.590	10%
Demir ve Demir Dışı Metaller	17.357.541	5%
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	16.820.398	4%
Fındık ve Mamulleri	7.712.439	2%

Kaynak: TİM, İller Bazında Sektör Rakamları

Zonguldak İlinden 2011 yılında 88 farklı ülkeye ihracat yapılmıştır. Bu ülkeler arasında ilin ihracatında yaklaşık %16'lık payı ile Romanya birinci sıradaki yer almıştır. Romanya'dan sonra %11'lik payıyla İtalya ikinci, %20'lik payıyla Belçika üçüncü sırada yer almaktadır. Tabloda yer alan ilk 5 ülkeye yapılan ihracat toplamı, il ihracatının %53'ünü oluşturmaktadır.

Tablo-13 Zonguldak İlinden İhracat Yapılan İlk 5 Ülke (USD)

S.N.	ÜLKE ADI	TOPLAM	İL PAYI
1	ROMANYA	61.032.530	16%
2	İTALYA	40.908.186	11%
3	BELÇİKA	37.400.937	10%
4	İSPANYA	34.251.677	9%
5	BİRLEŞİK DEVLETLER	29.391.679	8%

Kaynak: TİM, İller Bazında Ülke Rakamları